

Članak 104.

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenim novinama Tuzlansko-podrinjskog kantona".

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKO-PODRINJSKI
KANTON
Sabor

Broj: 01-011-223-5/96
Tuzla, 13. kolovoza 1996. g.

Predsjedatelj
Saborom
Tuzlansko-podrinjskog
kantona,
Mustafa Ramić, v.r.

198

Na osnovu člana 24. stav 1. tačka e), a u vezi sa članom 11. tačka c) Ustavnog Zakona Tuzlansko-podrinjskog kantona ("Sl. novine Tuzlansko-podrinjskog kantona" br. 1/94), Skupština Tuzlansko-podrinjskog kantona, na prijedlog Vlade Tuzlansko-podrinjskog kantona, na sjednici od 13. avgusta 1996. godine, donosi

ZAKON**O SREDNJOJ ŠKOLI****I OSNOVNE ODREDBE**

Član 1.

Srednja škola je ustanova u kojoj se vrši srednje obrazovanje i odgoj učenika koji su završili osnovnu školu.

Srednja škola ima svojstvo pravne osobe.

Član 2.

Srednja škola obuhvata:

- Gimnaziju u kojoj se, pored općeobrazovnih programa, ostvaruju i posebni programi iz odgovarajućih oblasti;
- Učiteljsku školu u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje i stručni program za obrazovanje učitelja i odgajatelja;
- Srednju umjetničku školu u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje i program iz oblasti muzičke, likovne i baletske umjetnosti (u daljem tekstu: umjetnička škola);
- Srednju tehničku i srodnu školu u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje stručni program i IV stepena stručnog zvanja, odgovarajuće struke (u daljem tekstu: tehnička i srodna škola);
- Srednju stručnu školu u kojoj se ostvaruju, pored općeobrazovnog i stručni programi III i IV stepena stručne spreme, te stječu zanimanja odgovarajuće struke (u daljem tekstu: stručna škola);
- Specijalnu srednju školu u kojoj se ostvaruju stručni posebno prilagođeni programi za specijalno obrazovanje učenika sa smetnjama u psihičkom i fizičkom razvoju;
- Srednju školu za vjerske službenike u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje i poseban program za obrazovanje vjerskih službenika.

Pod vjerskim službenicima iz prethodne alineje ovog člana podrazumijevaju se: imami, sveštenici, rabini, propovjednici i drugi.

Član 3.

U stručnoj školi mogu se realizirati i odgovarajući programi stručnog obrazovanja I i II stepena stručne spreme, odnosno stručno osposobljavanje putem kurseva.

Stjecanjem obrazovanja iz prethodnog stava ne stječe se srednja stručna sprema.

Član 4.

U srednjoj školi, pored realiziranja programa općeobrazovnog i odgovarajućeg stručnog dijela, iz člana 2. i 3. ovog zakona, mogu se realizirati i programi dopunskog obrazovanja i stručnog usavršavanja.

Član 5.

Odredbe ovog zakona primjenjivaće se i na srednje škole koje se osnivaju za posebne potrebe društva ukoliko to posebnim zakonom nije drukčije regulirano.

Član 6.

U srednjoj školi nastava se izvodi na bosanskom književnom jeziku ijekavskog izgovora i hrvatskom književnom jeziku ijekavskog izgovora.

Cjelokupan odgojno-obrazovni rad u srednjoj školi odvija se uz upotrebu latiničnog pisma.

Član 7.

Kada u srednjoj školi ima najmanje 30 učenika pripadnika naroda i narodnosti kojima jezik, iz člana 6. ovog zakona, nije maternji jezik, za njih se u školi organizira i nastava maternjeg jezika.

U srednjoj školi u kojoj se obrazuju učenici samo jedne narodnosti, cjelokupna nastava se izvodi na jeziku te narodnosti, uz obavezno savladavanje nastave jezika iz člana 6. ovog zakona.

Član 8.

Strani državljani i osobe bez državljanstva imaju pravo da stječu srednje obrazovanje i odgoj na području Tuzlansko-podrinjskog kantona (u daljem tekstu: Kanton) po odredbama ovog zakona u skladu sa konvencijama ugovorima i sporazumima koje je Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama.

Član 9.

Srednje obrazovanje i odgoj je djelatnost od posebnog društvenog značaja.

Član 10.

Razvoj djelatnosti srednjeg obrazovanja i odgoja utvrđuje se planom, koji donosi Skupština Tuzlansko-podrinjskog kantona (u daljem tekstu: Skupština Kantona).

Planom iz prethodnog stava naročito se utvrđuje potreba društva, obim i vrsta srednjeg obrazovanja i odgoja za određeni period u Tuzlansko-podrinjskom kantonu (u daljem tekstu: Kanton).

II OSNIVANJE, RAD I PRESTANAK RADA SREDNJE ŠKOLE

Član 11.

Srednju školu može osnovati domaća i strana pravna i fizička osoba u svim oblicima svojine, u skladu sa ovim zakonom i dugoročnim planom iz člana 10. ovog zakona.

Srednju školu za vjerske službenike može osnovati vjerska zajednica.

Srednju školu kao javnu ustanovu osniva Skupština Kantona. Aktom o osnivanju srednje škole utvrđuje se naziv, djelokrug rada i druga pitanja od značaja za rad srednje škole.

Srednju školu mogu osnovati dva ili više osnivača.

Ako srednju školu osnivaju dva ili više osnivača, njihova međusobna prava, obaveze i odgovornosti utvrđuju se ugovorom.

Prije donošenja akta o osnivanju srednje škole koja nema status javne ustanove, osnivač mora pribaviti saglasnost Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sporta Tuzlansko-podrinjskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 12.

Srednje škole osnivaju se i rade u skladu sa Pedagoškim standardima za srednje obrazovanje i odgoj na području Kantona (u daljem tekstu: Pedagoški standardi) i Normativima školskog prostora, opreme i nastavnih sredstava (u daljem tekstu: Normativi).

Pedagoške standarde i Normative iz stava 1. ovog člana donosi ministar za obrazovanje, nauku, kulturu i sport u Vladi Tuzlansko-podrinjskog kantona (u daljem tekstu: ministar).

Osnivač srednje škole osigurava sredstva potrebna za osnivanje i rad srednje škole u skladu sa Pedagoškim standardima i Normativima.

Član 13.

Prije donošenja akta o osnivanju srednje škole kao javne ustanove, osnivač usvaja elaborat o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja srednje škole (u daljem tekstu: Elaborat).

Elaborat obavezno sadrži: potrebe društva za obrazovanjem određenog stručnog zvanja ili zanimanja dužinu trajanja obrazovanja, profil i stepen stručne spremlje koji se stječu po završetku obrazovanja, opće i posebne uvjete po Pedagoškim standardima i odgovarajućim Normativima i sredstva potrebna za ispunjavanje uvjeta.

Član 14.

Osnivač je dužan da prilikom osnivanja srednje škole formira komisiju koja će, u skladu sa ovim zakonom, izvršiti pripreme za početak rada.

Član 15.

Srednja škola se može osnovati ako ima:

- Dovoljan broj odjeljenja u skladu sa Pedagoškim standardima;
- odgovarajući stručni nastavni kadar u skladu sa nastavnim planovima i programima;
- sredstva za ostvarivanje odgovarajućeg nastavnog plana i programa;
- školske prostorije, opremu i nastavna sredstva u skladu sa odgovarajućim Normativima.

Broj učenika u odjeljenjima i grupama i stručnih zvanja i zanimanja u okviru kojih se ostvaruje obrazovanje i odgoj u srednjoj školi, utvrđuje se Pedagoškim standardima.

Pedagoškim standardima utvrđuje se i broj učenika i odjeljenja za osnivanje mješovite srednje škole u kojoj se vrši obrazovanje učenika u okviru gimnazije, učiteljske škole, srednje tehničke i srodne škole, srednje stručne škole i vjerske škole.

Član 16.

Srednja škola može početi sa radom kada ministar utvrdi da su ispunjeni uvjeti predviđeni odredbama ovog zakona.

Novoosnovana srednja škola počinje sa radom početkom školske godine.

Uvođenje novog nastavnog plana i programa, odnosno proširivanje djelatnosti ili promjena obrazovanja i odgoja u okviru rada srednje škole zahtijeva utvrđivanje odgovarajućih uvjeta rada, u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Član 17.

Pored upisa u sudski registar, srednja škola koja ispunjava uvjete za rad, upisuje se u Registar srednjih škola, koji vodi Ministarstvo.

Škola upisana u Registar srednjih škola može izdavati svjedodžbe i druge javne isprave o završetku obrazovanja, odnosno pojedinih razreda i oblika obrazovanja.

Srednja škola briše se iz Registra srednjih škola kada prestane ispunjavati uvjete propisane ovim zakonom.

Spisak verifikovanih srednjih škola objavljuje se u "Službenim novinama Tuzlansko-podrinjskog kantona".

Bliže propise o postupku utvrđivanja uvjeta i o sadržajima i načinu vođenja Registra srednjih škola donosi ministar.

Član 18.

U zavisnosti od uvjeta, mogućnosti i potreba, u srednjoj školi može se organizirati izvođenje obrazovno-odgojnog rada srednjeg obrazovanja u specijalnim odjeljenjima srednje škole i odjeljenjima umjetničke škole, po odgovarajućim programima.

Odjeljenja iz prethodnog stava mogu početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti rada u skladu sa ovim zakonom.

Član 19.

Srednja škola može biti organizirana u sastavu druge ustanove, preduzeća i druge pravne osobe, s tim da zadržava svojstvo pravne osobe.

Statusne promjene srednje škole, koje se odnose na obrazovno-odgojni rad, važe od početka naredne školske godine.

Odluku o statusnoj promjeni srednje škole donosi osnivač.

Član 20.

U cilju međusobne saradnje u ostvarivanju zajedničkih interesa i pružanja pomoći razvoju oblika obrazovno-odgojnog rada, srednje škole se mogu udruživati u jednu ili više zajednica srednjih škola, s tim da svaka srednja škola zadržava svojstvo pravne osobe.

Prava, obaveze i međusobni odnosi srednjih škola, udruženih u zajednicu srednjih škola, utvrđuju se ugovorom.

Zajednica srednjih škola ima pravila kojima se regulišu poslovi, zadaci i rad zajednica srednjih škola.

Na pravila zajednice saglasnost daje Ministarstvo.

Član 21.

Osnivač srednje škole može organizirati obrazovno-odgojni rad po odgovarajućem programu srednje škole i izvan svog sjedišta ukoliko u tom mjestu nema srednje škole takve vrste.

Obrazovno-odgojni rad, iz stava 1. ovog člana, može se organizirati kada ima dovoljan broj učenika za najmanje dva odjeljenja.

Za organiziranje obrazovno-odgojnog rada iz stava 1 i 2. ovog člana, osnivač srednje škole je dužan prethodno pribaviti saglasnost općine na čijem području se to obrazovanje obavlja.

Obrazovno-odgojni rad iz stava 1. ovog člana može otpočeti kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti za rad, u skladu sa ovim zakonom.

Član 22.

Druga država ili kanton može organizirati rad odjeljenja srednjeg obrazovanja i odgoja na teritoriji Kantona, u skladu sa ovim zakonom.

Rad odjeljenja srednje škole, iz prethodnog stava, vrši se po nastavnim planovima i programima, koje su donijeli organi druge

države odnosno kantona nadležni za poslove obrazovanja, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Odjeljenja koja organiziraju srednje škole iz drugih država i kantona mogu početi sa radom tek kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti propisani ovim zakonom.

Član 23.

Rad srednje škole je javan.
Srednja škola ima svoj pečat.

Član 24.

Srednja škola prestaje sa radom ako ne ispunjava uvjete potrebne za rad propisane ovim zakonom i zadatke radi kojih je osnovana ili ako ne postoji potreba za njenim daljim radom.

Akt o prestanku rada srednje škole donosi osnivač.

Kada Ministarstvo utvrdi da srednja škola ne ispunjava uvjete koji su propisani ovim zakonom, određuje rok u kojem osnivač mora otkloniti utvrđene nedostatke.

Ukoliko nedostaci ne budu otklonjeni, Ministarstvo će predložiti osnivaču da donese akt o prestanku rada škole.

Ako osnivač srednje škole u roku od 3. mjeseca od dana podnošenja prijedloga iz stava 4. ovog člana ne donese akt o prestanku rada srednje škole, Ministarstvo donosi rješenje o prestanku rada srednje škole i provodi postupak brisanja te škole iz Registra srednjih škola.

Ako se Skupština Kantona, kao osnivač srednje škole, ne izjasni o prijedlogu iz stava 4. ovog člana u roku od tri mjeseca, Ministarstvo donosi akt o prekidu rada u srednjoj školi koji je privremenog karaktera i važi do konačne odluke Skupštine Kantona.

Aktom o prestanku odnosno prekidu rada srednje škole odredit će se rok prestanka odnosno prekida rada srednje škole, koji ne može biti prije završetka tekuće školske godine.

U slučaju prestanka odnosno prekida rada srednje škole osnivač je dužan da učenicima omogući nastavak i završavanje započetog obrazovanja.

Akt o prestanku rada srednje škole objavljuje se u "Službenim novinama Tuzlansko-podrinjskog kantona".

Član 25.

Nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih za njegovu provođenje vrši Ministarstvo.

Član 26.

Na osnivanje, rad i prestanak srednje škole primjenjuju se opći propisi o ustanovama ukoliko ovim zakonom nije drukčije propisano.

III OBRAZOVNO-ODGOJNI RAD SREDNJE ŠKOLE

1. Zajedničke odredbe

Član 27.

U srednjoj školi obrazuju se:

- redovni učenici normalnog psihičkog i fizičkog razvoja, nadareni učenici i učenici sa smetnjama u psihičkom i fizičkom razvoju;
- osobe koje žele da se stručno usavršavaju, dopunski obrazuju i stručno usavršavaju putem raznih oblika obrazovanja.

Član 28.

Nastavnim planom i programom odgovarajuće srednje škole (u daljem tekstu: nastavni plan i program) utvrđuju se ciljevi i zadaci, sadržaj i vrsta, obim i trajanje obrazovanja u srednjoj školi.

Nastavnim planom i programom utvrđuju se oblici rada.

Član 29.

Nastavnim planom i programom za svaku vrstu srednje škole utvrđuje se, u zavisnosti od vrste obrazovanja, odnos općeobrazovnog, stručno-teorijskog i praktičnog dijela programa.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se i fond nastavnih časova i odgovarajući programski sadržaji dodatnog obrazovanja za nadarene učenike.

Član 30.

Sastavni dio nastavnog plana i programa srednjeg obrazovanja i odgoja za svaku vrstu škole, grupu nastavnih predmeta odnosno predmet čine i specifični sadržaji, čiji obim ne može biti veći od 20% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program.

Specifične sadržaje iz prethodnog stava ovog člana utvrđuje upravni odbor srednje škole, na osnovu prijedloga osnivača, učenika, njihovih roditelja odnosno staratelja i nastavničkog vijeća škole, uz prethodno pribavljeno mišljenje Pedagoškog zavoda.

Izuzetno, u vjerskim školama, specifični sadržaji iz stava 1. ovog člana mogu biti i veći od 20% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program, ali ne veći od 35%.

Član 31.

Nastavni plan i program donosi Ministarstvo na osnovu mišljenja komisije koju imenuje ministar iz reda naučnih i stručnih radnika, na prijedlog Pedagoškog zavoda.

Član 32.

Školska godina traje od 1. septembra tekuće do 31. avgusta naredne kalendarske godine.

Nastava se ostvaruje po polugodištima i traje 38 radnih sedmica, s tim da nastavnici programske sadržaje realiziraju u okviru 36 nastavnih sedmica.

Nastava u završnom razredu srednje škole traje 32 radne sedmice, s tim da se programski sadržaji realiziraju u okviru 30 radnih sedmica.

Razlika u broju radnih i nastavnih sedmica koristi se za realiziranje posebnih programskih sadržaja, obilježavanje državnih i vjerskih praznika, kulturnu i sportsku djelatnost škole planiranim godišnjim programom rada i kalendarom u razrednoj knjizi.

Nastava u prvom polugodištu počinje prvog ponedjeljka u septembru.

Zimski odmor za učenike traje tri sedmice nakon završetka prvog polugodišta, a ljetnji odmor traje od završetka drugog polugodišta do početka naredne školske godine.

Srednja škola može odrediti da se dio zimskog odmora za učenike koristi u toku prvog ili drugog polugodišta.

Srednja škola ostvaruje nastavu u petodnevnoj radnoj sedmici.

Član 33.

Nastavni sat općeobrazovne, stručno-teorijske i praktične nastave u srednjoj školi traje 45 minuta, a praktična nastava u preduzećima i drugim institucijama traje 60 minuta.

Član 34.

Ukupno opterećenje učenika nastavom i ostalim vidovima neposrednog obrazovno-odgojnog rada ne može iznositi više od 35 nastavnih sati sedmično.

Član 35.

Srednja škola je dužna ostvariti godišnji fond nastavnih sati predviđen nastavnim planom i programom.

Ako se utvrdi da srednja škola nije ostvarila godišnji fond nastavnih sati u okviru predviđenog broja nastavnih sedmica, produžice nastavu dok se ne ostvari godišnji fond nastavnih sati.

Srednja škola koja ne ostvari predviđeni godišnji fond nastavnih sati ne može izdati svjedodžbu o završenom razredu, odnosno obrazovanju.

Član 36.

Obrazovno-odgojni rad ne smije se prekidati u toku polugodišta odnosno školske godine, izuzev zbog elementarnih nepogoda, epidemije i drugih naročito opravdanih razloga, a po odluci Ministarstva.

Član 37.

Ministarstvo može odobriti, zavisno od klimatskih ili drugih uvjeta, produžetak zimskog odmora, a najduže jednu sedmicu, s tim da u toku školske godine bude ostvaren godišnji fond nastavnih sati, predviđen nastavnim planom.

Završetak prvog polugodišta i trajanje zimskog odmora za učenike srednjih škola na području jedne općine, mora biti istovremeno.

Član 38.

Rad srednje škole u toku školske godine utvrđuje se godišnjim programom rada, koji sadrži oblik i raspored obrazovno-odgojnog rada, njegov obim i sadržaj, u skladu sa metodologijom koju za svaki tip srednje škole utvrđuje Pedagoški zavod.

Godišnji program rada srednje škole donosi upravni odbor, na prijedlog nastavničkog vijeća do 30. septembra za tekuću školsku godinu.

Srednja škola dostavlja godišnji program rada osnivaču i Pedagoškom zavodu.

Član 39.

Izleti, stručne posjete, ekskurzije i logorovanja, predviđena godišnjim programom rada srednje škole, računaju se u radne dane.

Ekskurzije i logorovanja organiziraju se i izvode u skladu sa načelima, koja utvrđuje Pedagoški zavod, u skladu sa programom rada iz stava 1. ovog člana.

Član 40.

U srednjoj školi organizuju se slobodne aktivnosti učenika, uključivanjem u razne oblike rada, a zasnivaju se na dobrovoljnom izjašnjavanju učenika.

Zadaci i programski sadržaji slobodnih aktivnosti utvrđuju se godišnjim programom rada i pravilima srednje škole, u skladu sa Pedagoškim standardima.

Član 41.

Slobodne aktivnosti učenika ostvaruju se putem društava, sekcija, klubova, družina, grupa, učeničkih zadruga i drugih oblika.

Učeničku zadrugu može organizirati najmanje 30 učenika srednje škole.

Sredstva učeničke zadruge i sredstva ostvarena praktičnim radom učenika u školskim radionicama ne ulaze u ukupan prihod srednje škole i na njih se ne plaćaju porezi i doprinosi utvrđeni posebnim zakonom.

Član 42.

U srednjoj školi nije dozvoljeno političko organiziranje.

Član 43.

Radi uvođenja novih oblika i sadržaja rada Ministarstvo može jednu ili više srednjih škola proglasiti eksperimentalnom ili osnovati eksperimentalnu srednju školu.

Za eksperimentalnu srednju školu može se donijeti odluka o odstupanju od odredaba ovog zakona u primjeni nastavne norme, dnevnog i sedmičnog opterećenja učenika nastavnim satima, načinu ocjenjivanja znanja, organiziranja odjeljenja i primjene nastavnog plana i programa.

Osnivanje i rad eksperimentalne srednje škole i proglašenje postojećih škola eksperimentalnim, uređuje se bližim propisom, koji donosi ministar.

Član 44.

U gradu Tuzla, gdje se obrazuju nastavnici i gdje polažu stručni ispit nastavnici, stručni saradnici i saradnici osnovnih i srednjih škola, te predškolskih organizacija, na prijedlog fakulteta, određuje se srednja škola za izvođenje pedagoško-metodičke prakse studenata - vježbaonica.

Uvjeti obavljanja pedagoško-metodičke prakse u vježbaonici reguliraju se bližim propisom, koji donosi ministar.

Član 45.

U srednjoj školi upotrebljavaju se školski udžbenici koje je odobrilo Ministarstvo.

Školski udžbenik je nastavno sredstvo, koje obuhvata, nastavnim planom i programom za srednje obrazovanje i odgoj utvrđene sadržaje pisane u skladu sa koncepcijom školskog udžbenika.

Pod školskim udžbenikom, kao osnovnim nastavnim sredstvom, podrazumijeva se i zbirka zadataka, priručnik, radna sveska i druga literatura koja zamjenjuje udžbenik ili je njegov sastavni dio, pisan u skladu sa koncepcijom udžbenika.

Član 46.

Srednja škola ima pravila, koja donosi upravni odbor srednje škole.

Pravilima srednje škole, pored sadržaja uređenih zakonom, uređuju se i pitanja koja se odnose na:

- Utvrđivanje vrste, oblika i organiziranja obrazovno-odgojnog rada;
- utvrđivanje oblika i načina vanrednog obrazovanja učenika;
- uvjete konkursa za prijem nastavnika, stručnih saradnika i saradnika;
- način donošenja pravila o kućnom redu;
- način ostvarivanja saradnje škole sa roditeljima, odnosno starateljima učenika;
- način organiziranja i izvođenja praktične nastave s proizvodnim radom, rada u školskim radionicama za praktičnu nastavu, stjecanja i raspoređivanja sredstava;
- rad zajednice učenika škole;
- postupak i utvrđivanje specifičnih sadržaja u okviru nastavnih planova i programa;
- organiziranje ferijalne prakse;
- organiziranje rada učeničkih zadruga u školi, te stjecanje i raspoređivanje sredstava;
- postupak stručnog usavršavanja nastavnika;
- vrednovanje rada nastavnika, ocjenjivanje i postupak izbora u zvanja;
- druga pitanja od značaja za rad srednje škole.

2. Gimnazija

Član 47.

Gimnazija je škola savremenog općeg četvorogodišnjeg obrazovanja za nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama.

U gimnaziji se obrazuju redovni učenici po općeobrazovnim i programima prema tipu gimnazije.

U gimnaziji se mogu ostvariti obrazovni programi za slijedeće tipove gimnazije:

- Opća gimnazija;
- jezička gimnazija;
- prirodno-matematička gimnazija;
- matematičko-informatička gimnazija;
- sportska gimnazija;
- bošnjačka gimnazija i
- katolička gimnazija.

Član 48.

U gimnaziju se mogu upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje i odgoj.

Upis se vrši na osnovu uspjeha učenika u četiri završna razreda osnovne škole iz svih nastavnih predmeta, posebnog bodovanja dodatnog obrazovanja za nadarene učenike i usmjerenja na osnovu profesionalne orijentacije.

Kod upisa u gimnaziju obavezan je prijemni ispit.

Član 49.

Na završetku obrazovanja u gimnaziji polaže se matura po jedinstvenom programu utvrđenom za ove tipove škole.

Član 50.

Bliže propise o sadržaju i načinu polaganja prijemnog ispita i mature u gimnaziji donosi ministar.

Organiziranje provjere znanja na prijemnom ispitu i polaganje mature u gimnaziji utvrđuju se pravilima škole.

Član 51.

U gimnaziji se ne može vršiti istovremeno obrazovanje po programu druge vrste srednje škole.

3. Učiteljska škola

Član 52.

Učiteljska škola obrazuje redovne učenike za učitelje razredne nastave u osnovnoj školi i odgajatelje predškolske djece u predškolskim ustanovama, u trajanju od četiri godine po općeobrazovnom i užestručnom programu koji u sebi sadrži teorijski i praktični dio.

Učiteljska škola obrazuje redovne učenike za rad u razrednoj nastavi osnovne škole nakon završenog dvogodišnjeg studija razredne nastave, za odgajatelje u predškolskim ustanovama i za nastavak školovanja na visokoškolskim ustanovama.

Nastavnim planom i programom za učiteljsku školu utvrđuje se odnos općeobrazovnog dijela i stručnog i praktičnog dijela.

Član 53.

U učiteljsku školu mogu se upisati redovni učenici koji su sa uspjehom završili obavezno redovno osnovno obrazovanje.

Upis u učiteljsku školu vrši se na osnovu uspjeha u četiri završna razreda osnovne škole iz predmeta značajnih za ovu školu, te usmjerenja datog na osnovu profesionalne orijentacije.

Kod upisa u učiteljsku školu obavezan je prijemni ispit.

Član 54.

Na završetku obrazovanja u učiteljskoj školi polaže se matura.

Član 55.

Program i način polaganja prijemnog ispita i mature utvrđuju se nastavnim planom i programom.

Organiziranje provjere znanja i sposobnosti na prijemnom ispitu i polaganju mature u učiteljskoj školi utvrđuju se pravilima škole.

Bliže propise o sadržaju i načinu polaganja prijemnog ispita i mature u učiteljskoj školi donosi ministar.

4. Umjetnička škola

Član 56.

U umjetničkoj školi obrazuju se redovni učenici po općeobrazovnom i programu iz oblasti muzičke, likovne i baletske umjetnosti u trajanju od četiri godine za odgovarajuće djelatnosti i za nastavak obrazovanja na odgovarajućim visokoškolskim institucijama.

Nastavnim planom i programom odgovarajuće umjetničke škole utvrđuje se odnos općeobrazovnog dijela i dijela programa za obrazovanje iz određene oblasti umjetnosti.

Član 57.

U umjetničku školu mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje.

Izuzetno, u umjetničku školu se mogu upisati i redovni učenici koji su uspješno završili najmanje šest razreda osnovne škole.

Upis se vrši na osnovu uspjeha u četiri završna razreda osnovne škole iz predmeta značajnog za određenu oblast umjetnosti, te usmjerenja datog na osnovu profesionalne orijentacije.

Za upis u umjetničku školu obavezan je prijemni ispit.

Član 58.

Na završetku obrazovanja u umjetničkoj školi polaže se matura.

Član 59.

Program i način polaganja prijemnog ispita i mature utvrđuju se nastavnim planom i programom za svaku oblast umjetnosti.

Organizacija provjere znanja i sposobnosti učenika na prijemnom ispitu i polaganju mature u umjetničkoj školi, utvrđuju se pravilima škole.

5. Srednja tehnička i srodna škola

Član 60.

U tehničkoj i srodnoj školi obrazuju se redovni i vanredni učenici u trajanju od četiri godine po općeobrazovnom i stručnom programu srednjeg obrazovanja na osnovama savremene i tradicionalne tehnologije, za složenije zahtjeve rada.

Član 61.

Nastavnim planom i programom tehničke i srodne škole za svaki tip škole utvrđuje se odnos općeobrazovnog i sadržaja stručno-teorijskog i praktičnog dijela nastave.

U tehničkoj i srodnoj školi stječu se odgovarajuća stručna zvanja.

Član 62.

U tehničku i srodnu školu mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje.

Upis se vrši na osnovu općeg uspjeha u četiri završna razreda osnovne škole, uspjeha iz predmeta značajnih za školu, koje utvrđuje Pedagoški zavod i usmjerenja datog na osnovu profesionalne orijentacije.

Kod upisa u tehničku i srodnu školu obavezan je prijemni ispit.

Član 63.

U tehničkoj i srodnoj školi mogu se obrazovati i vanredni učenici putem polaganja ispita uz obavezu pohađanja instruktivne nastave najmanje 40% od ukupnog fonda sati.

Za vanredne učenike tehničke i srodne škole može se organizirati nastava po prilagođenim nastavnim planovima i programima odgovarajućeg obrazovanja.

Član 64.

Na završetku obrazovanja u tehničkoj i srodnoj školi polaže se matura.

Nastavnim planom i programom za svaki tip škole utvrđuje se program polaganja mature.

Član 65.

Učenik koji završi tehničku i srodnu školu osposobljen je za rad i za nastavak obrazovanja na odgovarajućoj visokoškolskoj ustanovi.

Učenik koji završi tehničku i srodnu školu može se upisati u na drugu visoko-školsku ustanovu, pod uvjetom da je stekao u Gimnaziji dopunsko obrazovanje iz općeobrazovnih programskih sadržaja.

Obrazovanje po dopunskom programu traje od jedne do dvije godine.

Dopunski program utvrđuje Ministarstvo.

Član 66.

Bliže propise o sadržaju i načinu polaganja prijemnog ispita i mature u tehničkoj i srodnoj školi donosi ministar.

Organiziranje provjere znanja i sposobnosti učenika na prijemnom ispitu i polaganju mature u tehničkoj i srodnoj školi, utvrđuju se pravilima škole.

6. Stručna škola

Član 67.

U stručnoj školi obrazuju se redovni i vanredni učenici za odgovarajuća zanimanja u trogodišnjem ili četvorogodišnjem trajanju.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se zanimanje i trajanje obrazovanja, te odnos općeobrazovnih i stručno-teorijskih i sadržaja praktične nastave.

Član 68.

U stručnoj školi obrazuju se redovni učenici sa smetnjama u psihofizičkom ili fizičkom razvoju po prilagođenim programima za odgovarajuće zanimanje I, II i III stepena stručne spreme u trajanju od dvije do četiri godine.

Član 69.

U stručnoj školi obavlja se redovno i vanredno obrazovanje po programu za I i II stepen stručne spreme u trajanju do dvije godine za učenike koji su završili osnovnu školu.

Član 70.

Učenik sa završenom stručnom školom može se upisati na odgovarajuću visoko-školsku ustanovu pod uvjetom da stekne dopunsko obrazovanje iz općeobrazovnih predmeta u gimnaziji, po posebnom programu koga utvrđuje Ministarstvo.

Obrazovanje po dopunskom programu traje do tri godine.

Član 71.

Obrazovanje u stručnoj školi može se realizirati redovno i vanredno.

Vanredno obrazovanje obavlja se na način kako je regulirano nastavnim planom i programom za tehničku i srodnu školu.

Član 72.

U stručnu školu mogu se upisati učenici za III i IV stepen stručne spreme, na osnovu svjedodžbe o završenoj osnovnoj školi, uspjeha iz pojedinih nastavnih predmeta relevantnih za vrstu škole, koje utvrđuje Pedagoški zavod i usmjerenja datog u skladu sa profesionalnom orijentacijom.

Član 73.

Na završetku obrazovanja u stručnoj školi za III i IV stepen stručne spreme polaže se završni ispit sa praktičnim radom.

Nastavnim planom i programom za svaku školu utvrđuje se način polaganja završnog ispita.

Organiziranje polaganja završnog ispita stručna škola utvrđuje pravilima škole.

Član 74.

Učenici stručne škole, nakon završenog III i IV stepena stručne spreme, mogu se dalje obrazovati za stjecanje majstorskog ispita u odgovarajućoj stručnoj školi koja ispunjava uvjete za to obrazovanje, u skladu sa ovim zakonom.

Program i uvjeti obrazovanja za majstorski ispit utvrđuju se odgovarajućim nastavnim planovima i programima koje donosi Ministarstvo.

Član 75.

Praktična nastava u tehničkoj, srodnoj i stručnoj školi izvodi se u skladu sa nastavnim planovima i programima u školskim radionicama, laboratorijama i kabinetima, te drugim objektima za nastavu, opremljenim u skladu sa odgovarajućim normativima.

Praktična nastava izvodi se pod stručnim nadzorom srednje škole u preduzećima i drugim ustanovama i preduzećima koja imaju odgovarajuću savremenu opremu, tehničko-tehnološka sredstva i druge odgovarajuće uvjete, u skladu sa nastavnim planom i programom.

Uvjeti, oblici, metode i postupci izvođenja praktične nastave, te vršenje stručnog nadzora reguliraju se ugovorom srednje škole sa preduzećem, ustanovom ili osobom koja samostalno obavlja djelatnost ličnim radom sredstvima u svojini građana.

Član 76.

Nastavnim planom i programom tehničke i srodne škole kao i stručne škole može se utvrditi obaveza, program, vrijeme i trajanje obavljanja ferijalne prakse učenika.

Bliži uvjeti izvođenja ferijalne prakse za učenike srednje škole utvrđuju se ugovorom sa preduzećem, ustanovom ili osobom, koja samostalno obavlja djelatnost ličnim radom, sredstvima u svojini građana, u zavisnosti od toga gdje se ona izvodi.

7. Specijalne srednje škole

Član 77.

U specijalnoj srednjoj školi obrazuju se učenici koji zaostaju u psihičkom i fizičkom razvoju i koji nisu u stanju savladati programske sadržaje redovne srednje stručne škole.

Član 78.

U specijalnoj srednjoj školi učenici se obrazuju po posebno prilagođenim programima za specijalno obrazovanje i odgoj.

Član 79.

Nastavnim planovima i programima utvrđuje se zanimanje, trajanje obrazovanja, te odnos općeobrazovnih i stručno-teorijskih i sadržaja praktične nastave.

Član 80.

U specijalnu srednju stručnu školu mogu se upisati učenici na osnovu svjedodžbe o završenoj specijalnoj osnovnoj školi i preporuke stručne službe profesionalne orijentacije.

8. Srednja škola za vjerske službenike

Član 81.

Srednja škola za vjerske službenike je škola u kojoj se obrazuju učenici u trajanju od četiri godine po programu općeobrazovnih predmeta i posebnom programu za stručno obrazovanje vjerskih službenika.

Član 82.

U srednjim vjerskim školama, u zavisnosti od tipa, učenici stječu zvanje: imam, svećenik, sveštenik, rabin, propovjednik, mualima i dr.

Član 83.

Srednju školu za vjerske službenike može osnovati vjerska zajednica.

Član 84.

U srednju školu za vjerske službenike mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje i odgoj i ako polože prijemni ispit.

Na završetku obrazovanja u srednjoj vjerskoj školi polaže se matura.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se sadržaj i program polaganja mature.

Bliže propise o načinu polaganja prijemnog ispita i mature, na prijedlog vjerske zajednice, donosi ministar.

Osobama, koje su do stupanja na snagu ovog zakona završile školu za vjerske službenike, priznaje se srednje obrazovanje.

Član 85.

Nastavni plan i program srednje vjerske škole donosi Ministarstvo, a na prijedlog stručne komisije koju imenuje ministar iz reda vjerskih zajednica i stručnih radnika.

Nastavnim planom i programom srednje škole za vjerske službenike utvrđuje se odnos općeobrazovnih predmeta i posebnog programa.

Član 86.

U srednjoj školi za vjerske službenike ne može se vršiti istovremeno obrazovanje po programu za druge vrste srednjih škola.

IV UČENICI

Član 87.

Status učenika srednje škole stječe se upisom.

Status redovnog učenika može se steći samo u jednoj srednjoj školi.

Upis učenika u srednju školu vrši se na osnovu konkursa, koji se objavljuje putem sredstava javnog informiranja, najmanje dva mjeseca prije početka školske godine.

Način upisa u srednju školu utvrđuje se pravilima srednje škole, u skladu sa kriterijumima propisanim ovim zakonom.

Član 88.

Učenici koji su se obrazovali u inostranstvu ili u drugom kantonu upisuju se i nastavljaju obrazovanje pod istim uvjetima kao i učenici u Kantonu.

Kod upisa učenika iz stava 1. ovog člana srednja škola utvrđuje obavezu polaganja dopunskog ispita za pojedine predmete, koji učenici nisu izučavali ili su ih izučavali u znatno manjem obimu.

U spornim slučajevima o načinu upisa i nastavljanja obrazovanja odlučuje Ministarstvo.

Član 89.

Državljeni Bosne i Hercegovine, kao i osobe bez državljanstva koji su završili odgovarajuće osnovno obrazovanje u inostranstvu, odnosno dijelove srednjeg obrazovanja, mogu se uvjetno upisati u odgovarajuću srednju školu dok se ne izvrši nostrifikacija odnosno ekvivalencija njihovih svjedočanstava, a najkasnije do završetka prvog polugodišta tekuće godine.

Član 90.

Strani državljani i osobe bez državljanstva upisuju se u srednju školu pod istim uvjetima kao i državljani Bosne i Hercegovine ako ugovorima ili međunarodnim konvencijama nije drukčije određeno.

Strani državljani i osobe bez državljanstva plaćaju troškove obrazovanja ako međunarodnim ugovorima, dogovorima ili drugim aktima nije drukčije utvrđeno.

Član 91.

Srednja škola upisanim učenicima na početku obrazovanja izdaje dačku knjižicu koja važi do kraja odgovarajućeg obrazovanja i odgoja.

Dačka knjižica je javna isprava kojom se u toku srednjeg obrazovanja dokazuje status učenika srednje škole.

Obrazac dačke knjižice propisuje ministar u skladu sa ovim zakonom.

Član 92.

Učenik srednje škole može se istovremeno upisati i polagati predmete drugog programa srednje škole u istovrsnoj ili drugoj srednjoj školi, izuzev u gimnaziji, učiteljskoj školi i srednjoj vjerskoj školi i, kao vanredni učenik, steći i drugo obrazovanje.

Izuzetno, umjetničku školu mogu pohađati učenici koji redovno pohađaju i drugu srednju školu.

Pravilima srednje škole utvrđuju se bliži uvjeti stjecanja obrazovanja u smislu stava 1. ovog člana.

Član 93.

Status učenika srednje škole prestaje:

- ispisivanjem iz srednje škole;
- gubljenjem prava na dalje redovno obrazovanje u toj školi;
- isključivanjem iz srednje škole;
- napuštanjem srednje škole i
- završavanjem obrazovanja u srednjoj školi.

Postupak i uvjeti za utvrđivanje napuštanja srednje škole utvrđuju se pravilima srednje škole.

Član 94.

Redovan učenik, koji sa uspjehom ne završi razred ima pravo da ponovi razred.

U toku redovnog obrazovanja učenik može samo jedanput ponoviti razred, s tim da participira u troškovima tog obrazovanja.

Redovan učenik, koji u toku obrazovanja zaostaje u savladavanju nastavnih sadržaja ili ne završi razred, može se preusmjeriti na obrazovanje za jednostavniji program.

Redovan učenik, koji je napustio srednju školu, ukoliko želi da ponovo nastavi obrazovanje, učestvuje u participaciji troškova svog obrazovanja.

Bliže propise o učešću u participaciji troškova obrazovanja donosi ministar.

Član 95.

Učenik se može ispisati iz srednje škole:

- kada iz objektivnih razloga mora prekinuti obrazovanje;
- kada prelazi u drugu srednju školu.

Učenik se može ispisati i u drugim slučajevima, ali najkasnije dva mjeseca prije završetka nastave u drugom polugodištu, odnosno dva mjeseca prije završetka obrazovanja.

Srednja škola ispisanim učenicima izdaje uvjerenje o postignutom uspjehu na posljednjoj klasifikaciji.

Član 96.

Srednja škola može učenicima, koji su proglašeni vrhunskim sportistima ili nadarenim učenicima sa međunarodnog takmičenja, odobriti odsustvovanje sa nastave radi pripremanja i učešća na takmičenjima u skladu sa pravilima škole.

Član 97.

Srednja škola je dužna da u toku obrazovanja sistematski prati razvoj učenika, njihove sklonosti i sposobnosti, vrednuje rezultate njihovog rada i usmjerava ih u skladu sa programom profesionalne orijentacije za izbor odgovarajućeg obrazovanja.

Program profesionalne orijentacije donosi Pedagoški zavod.

Član 98.

Ocjenjivanje u srednjoj školi je opisno i brojčano.

Brojčane ocjene iz predmeta ili oblasti su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1).

Ocjena nedovoljan (1) nije prolazna.

Član 99.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu zaključenih ocjena sredinom i na kraju oba polugodišta, a za učenike upućene na popravni ispit, poslije obavljenih ispita.

Za učenike za koje se nastava ne izvodi po polugodištima, opći uspjeh utvrđuje se na završetku obrazovanja.

Nastavničko vijeće nakon svakog klasifikacionog perioda, utvrđuje rad i rezultate rada odjeljenja, razreda i škole, odjeljenjskog vijeća i nastavnika.

Član 100.

Zaključnu ocjenu iz pojedinih nastavnih predmeta utvrđuje odjeljensko vijeće na prijedlog predmetnog nastavnika.

Učenik, njegov roditelj odnosno staratelj, imaju pravo prigovora na zaključenu ocjenu.

Prigovorom se može zahtijevati izuzeće predmetnog nastavnika u komisiji.

Prigovor se podnosi nastavničkom vijeću, u roku od tri dana od dana saopćenja ocjene.

Nastavničko vijeće dužno je da u roku od tri dana donese odluku o prigovoru.

Ako nastavničko vijeće usvoji prigovor, obrazovaoće komisiju, koja će provjeriti znanje učenika u roku od dva dana. Ocjena komisije je konačna.

Član 101.

Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu prosjeka prolaznih ocjena iz svih nastavnih predmeta.

Učenik je završio razred:

- sa odličnim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,50;
- sa vrlo dobrim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 3,50;
- sa dobrim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,50;
- sa dovoljnim uspjehom ako je imao sve prolazne ocjene i prosječnu ocjenu 2,00.

Odjeljensko, odnosno nastavničko vijeće utvrđuje rang postignutog uspjeha učenika na nivou odjeljenja, razreda i škole.

Rang postignutog uspjeha utvrđuje se na osnovu prosječne ocjene na dvije ili tri decimale za odjeljenje, razred i školu.

Na osnovu postignutog uspjeha iz stava 4. ovog člana, proglašava se učenik generacije srednje škole.

Posebnim pravilom utvrđuje se postupak proglašenja učenika generacije općine.

Član 102.

Učenik koji na kraju drugog polugodišta, odnosno obrazovanja ima jednu ili dvije nedovoljne ocjene upućuje se na popravni ispit u avgustovskom ispitnom roku.

Učenik koji ne položi popravni ispit, upućuje se da ponovi razred.

Izuzetno učeniku, koji prelazi u završni razred obrazovanja, a ne položi popravni ispit iz jednog ili oba predmeta u redovnom avgustovskom roku, nastavničko vijeće može odobriti uvjetan spis u naredni razred, s tim da je obavezan najkasnije do kraja septembra tekuće godine položiti ispit predmeta iz kojeg je upućen na popravni ispit.

U slučaju da ispit ne položi, učenik se vraća u prethodni razred da ga ponovi.

Učenik srednje škole može u toku obrazovanja ponoviti samo jedan razred.

Član 103.

Učenik je završio razred odnosno obrazovanje kada je završio sve obaveze utvrđene nastavnim planom i programom i nema nedovoljnih ocjena.

Član 104.

U srednjoj školi ocjenjuje se i vladanje učenika.

Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlo dobro, dobro, zadovoljava i loše.

Ocjenu iz vladanja utvrđuje odjeljensko vijeće na prijedlog razrednika.

Član 105.

Učenik koji u toku obrazovanja pokazuje izuzetne sposobnosti i ima odličan uspjeh, može brže napredovati, odnosno završiti dva razreda u toku jedne školske godine.

Pravilima srednje škole utvrđuje se način bržeg napredovanja odnosno završetka dva razreda u toku jedne školske godine.

Član 106.

O završenom razredu odnosno obrazovanju srednja škola izdaje svjedodžbu.

Učeniku koji položi sa uspjehom maturalni, odnosno završni ispit srednje škole izdaje se diploma o završenoj srednjoj školi.

Svjedodžba, odnosno diploma koju izdaje verifikovana srednja škola ima važnost javne isprave.

Član 107.

Svjedodžba, odnosno diploma stečena na teritoriji drugih kantona, ima istu vrijednost kao i svjedodžba, odnosno diploma, stečena u odgovarajućim srednjim školama na teritoriji Kantona.

Član 108.

Na zahtjev učenika, njihovog roditelja, odnosno staratelja srednja škola izdaje duplikat svjedodžbe, odnosno diplome, na osnovu podataka iz matične knjige.

Član 109.

Srednja škola vodi evidenciju i dokumentaciju o obrazovno-odgojnoj djelatnosti: matičnu knjigu, imenik učenika, dnevnik rada, registre i sl.

Podaci u matičnoj knjizi su trajne vrijednosti.

Bliže propise o sadržaju svjedodžbe, diplome, đачke knjižice - indeksa i načinu vođenja evidencije o dokumentaciji u srednjoj školi donosi ministar.

Član 110.

Učenik može polagati dopunski, popravni, razredni i maturski, odnosno završni ispit.

Dopunski ispit može se polagati iz određenih predmeta ili oblasti u slučajevima promjene i daljeg nastavka srednje škole, te nakon provedenog postupka nostrifikacije.

Nastavničko vijeće srednje škole utvrđuje obim polaganja dopunskog ispita.

Razredni ispit polažu redovni učenici koji su iz opravdanih razloga ostali neocijenjeni na kraju nastavne godine, odnosno obrazovanja ili vanredni učenici iz svih predmeta jednog razreda, odnosno obrazovanja, po odgovarajućem nastavnom programu.

Razredni ispiti se organiziraju u slučajevima kada je učenik opravdano izostao sa nastave više od jedne trećine planiranih časova u drugom polugodištu.

Vanredni ispiti se ne organiziraju u gimnazijama, učiteljskim školama i srednjim školama za vjerske službenike.

U slučaju utvrđenih nepravilnosti, nastavničko vijeće će poništiti ispit.

Član 111.

Bliže propise o organiziranju, načinu, vremenu i uvjetima polaganja ispita u srednjoj školi donosi ministar.

Član 112.

Učeniku koji u toku četvorogodišnjeg obrazovanja i odgoja po najsloženijem programu postigne odličan uspjeh iz svih nastavnih predmeta i ima primjerno vladanje, mogu se, pored svjedodžbe o završenom IV razredu, izdati i diplome o završenom obrazovanju i izdati posebna diploma u znak priznanja za postignute rezultate.

Obrazac posebne diplome iz stava 1. ovog člana propisuje ministar.

Učeniku, koji postiže naročite rezultate u obrazovno-odgojnom procesu i drugim aktivnostima u srednjoj školi, mogu se dodjeljivati pohvale i nagrade, pod uvjetima i na način utvrđen pravilima srednje škole.

Član 113.

Učeniku, koji neredovno pohađa srednju školu, nemarno se odnosi prema radu i učenju, raznim aktivnostima u školi, ima nepravilan odnos prema drugim učenicima i nastavnicima, te

školskoj imovini, mogu se izreći odgojno-disciplinske mjere, kada se može očekivati da će se izricanjem mjera ostvariti cilj odgoja.

Odgojno disciplinske mjere mogu biti:

- ukor razrednog starješine;
- ukor razrednog vijeća;
- ukor direktora;
- ukor nastavničkog vijeća;
- premještanje u drugo odjeljenje;
- isključenje iz srednje škole.

Ukor nastavničkog vijeća, premještanje iz odjeljenja u odjeljenje i isključenje iz škole, izriče nastavničko vijeće, o čemu se donosi rješenje.

Učenik odnosno njegov roditelj ili staratelj na odgojno-disciplinsku mjeru: ukor nastavničkog vijeća, premještanje iz odjeljenja u odjeljenje i isključenje iz škole, mogu podnijeti žalbu upravnom odboru škole.

Član 114.

Izrečena odgojno-disciplinska mjera povlači snižavanje ocjene iz vladanja učenika.

Odgojno-disciplinska mjera važi za školsku godinu za koju je izrečena, a u toku školske godine može se ublažavati ili ukinuti.

Član 115.

Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, dužini trajanja izrečene odgojno-disciplinske mjere, njenom ublažavanju i ukidanju i posljedičnom odnosu na ocjenu iz vladanja učenika kao i o naknadi učinjene materijalne štete, utvrđuju se posebnim propisom koji donosi ministar i pravilima škole.

Član 116.

Učenici obrazuju zajednicu učenika odjeljenja-razreda i zajednicu učenika škole.

Zajednicu učenika sačinjavaju predstavnici zajednica odjeljenja.

Bliže odredbe o radu zajednice učenika škole uređuju se pravilima srednje škole.

Član 117.

Srednja škola je obavezna da na početku školske godine, odnosno obrazovanja, upozna učenike sa njihovim pravima odnosno dužnostima i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i pravilima srednje škole.

V NASTAVNICI, STRUČNI SARADNICI I SARADNICI

Član 118.

Programske sadržaje općeobrazovnih nastavnih predmeta mogu realizirati nastavnici koji su završili odgovarajuće fakultete, na kojima se obrazuju nastavnici VII stepena visoke stručne spreme.

Stručno-teorijsku i praktičnu nastavu u srednjim školama mogu izvoditi nastavnici koji su završili odgovarajući fakultet VII stepena - visoke stručne spreme i dopunsko psihološko-pedagoško i metodičko obrazovanje, stečeno na fakultetu koji obrazuje nastavnike.

Praktičnu nastavu u srednjim školama mogu izvoditi instruktori sa završenim najmanje V stepenom stručne spreme, specijalisti, sa pet godina odgovarajućeg radnog iskustva u struci.

Član 119.

Odgovarajuća stručna sprema za izvođenje nastave pojedinih predmeta utvrđuje se na osnovu stručnog zvanja, koje je upisano u

diplomi, a u skladu sa profilom i stručnom spremom nastavnika, utvrđenom odgovarajućim nastavnim planom i programom.

U spornim slučajevima o stručnoj spremi iz stava 1. ovog člana, rješava Ministarstvo, a nakon prethodno pribavljenog mišljenja odgovarajuće visokoškolske ustanove.

Protiv rješenja ministra iz prethodnog stava ne može se pokrenuti upravni spor.

Član 120.

Pedagoške, psihološke, andragoške, socijalno-zaštitne, programerske, zdravstvene, bibliotekarske i druge stručne poslove obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi obavljaju stručni saradnici sa završenim odgovarajućim fakultetom VII stepena stručne spreme.

Organiziranje i realiziranje poslova stručnog saradnika u srednjoj školi planira se i obavlja u skladu sa Pedagoškim standardima.

Član 121.

Za učestvovanje u obrazovno-odgojnom radu i obavljanju poslova, pod neposrednim rukovodstvom nastavnika srednja škola može izabrati za saradnika: laboranta, knjižničara, saradnika u nastavi i drugu osobu koja ima završenu srednju stručnu spremu odgovarajućeg usmjerenja.

Član 122.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici biraju se na osnovu konkursa.

Bliže odredbe o uvjetima i postupku izbora nastavnika, stručnih saradnika i saradnika sadrže pravila srednje škole.

Član 123.

Svi radnici srednje škole moraju izvršiti ljekarski pregled do početka nastave za tu školsku godinu.

Troškovi ljekarskog pregleda padaju na teret zdravstvenog osiguranja.

Osoba koja boluje od zarazne, duševne bolesti ili je alkoholičar, ne može raditi u srednjoj školi.

Ako se u toku školske godine ustanovi da je nastavnik, stručni saradnik i saradnik, te drugi radnik škole obolio od zarazne bolesti ili ima ozbiljne psihičke poremećaje, biće oslobođen od izvođenja nastave ili neposrednog kontakta sa učenicima.

Član 124.

Pravilima srednje škole utvrđuje se raspored radnog vremena nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u okviru 42-satne radne sedmice i korišćenje dnevnog odmora u toku radnog dana, u skladu sa Pedagoškim standardima.

Član 125.

U okviru 42-satne radne sedmice nastavnici mogu imati najviše 25 nastavnih sati svih vrsta i oblika neposrednog obrazovno-odgojnog rada, koji se realiziraju u srednjoj školi, s tim da se norma sati utvrđuje u skladu sa Pedagoškim standardima.

Član 126.

Izuzetno, nastavnik može najduže za jedno polugodište, pod uvjetima utvrđenim pravilima škole, imati i više od 25, a maksimalno 35 nastavnih sati sedmično neposrednog obrazovno-odgojnog rada sa učenicima.

Član 127.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici koriste godišnji odmor, u pravilu, u toku ljetnog odmora.

Godišnji odmor nastavnika, stručnih saradnika i saradnika traje najmanje 30 radnih dana.

Nastavnici, stručni saradnici i saradnici, koji zbog bolovanja i drugih opravdanih razloga ne iskoriste, godišnji odmor u toku ljetnog odmora, mogu ga koristiti do 30. juna naredne godine.

Dužina korišćenja godišnjeg odmora nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, utvrđuje se pravilima škole.

Član 128.

Nastavnici imaju pravo i dužnosti da organiziraju i obavljaju neposredan obrazovno-odgojni rad, prate, podstiču i pomažu razvoj učenika, stručno se usavršavaju i izvršavaju druge zadatke, utvrđene zakonom i pravilima škole.

Član 129.

Nastavnik, stručni saradnik i saradnik koji prvi put zasniva radni odnos u srednjoj školi, obavezan je da, nakon isteka najmanje jedne a najkasnije do dvije godine neposrednog obrazovno-odgojnog rada odnosno rada u srednjoj školi, položi stručni ispit za samostalno obavljanje obrazovno-odgojnog rada, odnosno rada u srednjoj školi.

Stručni ispit se polaže pred stručnom komisijom koju imenuje ministar.

U stručnu komisiju mogu se imenovati stručne osobe Ministarstva, profesori odgovarajućih fakulteta i stručni savjetnici Pedagoškog zavoda, te istaknuti nastavnici iz škola.

Program polaganja stručnog ispita, sastav komisije pred kojom se polaže stručni ispit, način polaganja i izdavanje uvjerenja o položenom stručnom ispitu, zatim oblici, način i program stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, kao i vođenje evidencije o stručnom usavršavanju bliže se reguliraju propisima koje donosi ministar.

Član 130.

Za samostalno izvršavanje poslova i zadataka i osavremenjivanje obrazovno-odgojnog procesa u srednjoj školi, nastavnici, stručni saradnici i saradnici ocjenjuju se jedanput u dvije godine.

Rezultati ocjenjivanja rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u srednjoj školi omogućavaju stjecanje zvanja pod odgovarajućim uvjetima.

Postupak ocjenjivanja rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u srednjoj školi, ocjene rada, stjecanje zvanja na osnovu ocjenjivanja i vođenja dokumentacije o njihovom radu, bliže se uređuju propisima koje donosi ministar.

Član 131.

Nastavnik koji za svoj rad bude dva puta ocijenjen nezadovoljavajućom ocjenom gubi pravo na dalji rad u nastavi.

Član 132.

Izuzetno, nastavnik može izgubiti pravo na dalji rad u nastavi, u slučaju kada nadležni organ srednje škole, Pedagoški zavod, koji vrši stručni nadzor ili prosvjetna inspekcija utvrdi da nastavnik ne izvršava svoje dužnosti u skladu sa ovim zakonom, drugim propisima i pravilima srednje škole.

Član 133.

U slučaju prestanka prava nastavnika da obavlja neposredan obrazovno-odgojni rad, srednja škola će takvog nastavnika rasporediti na druge poslove odnosno radne zadatke koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi.

Ako nastavnik, kome je prestalo pravo da izvodi nastavu, ne bude raspoređen na druge poslove odnosno radne zadatke, ostaje u školi dok ne zasnuje radni odnos u drugoj ustanovi, ili dok mu ne prestane radni odnos po drugom osnovu, ali najduže jednu

godinu od dana prestanka prava na izvođenje nastave, nakon čega mu prestaje radni odnos u školi.

Za vrijeme dok se nalazi u školi nastavniku pripadaju sva prava iz radnog odnosa.

Pravilima srednje škole utvrđuju se bliže odredbe o postupku za utvrđivanje izvršenja dužnosti nastavnika iz člana 128. ovog zakona.

VI STRUČNI NADZOR

Član 134.

Nad organiziranjem i izvođenjem nastave i drugih oblika obrazovno-odgojnog rada i radom nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u svim srednjim školama, radi daljeg unapređivanja obrazovno-odgojnog rada, vrši se stručni nadzor.

Stručni nadzor obuhvata naročito:

- praćenje primjene i realizacije nastavnog plana i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, obima, oblika, metoda i postupaka obrazovno-odgojnog rada;
- praćenje i ocjenjivanje rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u nastavi, kao i rada direktora i pomoćnika direktora srednje škole;
- pružanje stručne pomoći u planiranju, programiranju i organiziranju obrazovno-odgojnog rada, ocjenjivanju i napredovanju učenika, a posebno nadarenih učenika.

Član 135.

Stručni nadzor obavlja Pedagoški zavod, najmanje jedanput u dvije godine.

Srednja škola je obavezna da omogući nesmetano vršenje stručnog nadzora i uvid u dokumentaciju i evidenciju koju vodi.

Član 136.

O obavljenom stručnom nadzoru podnosi se izvještaj nastavničkom vijeću i upravnom odboru srednje škole, te Ministarstvu.

Na osnovu izvještaja o stručnom nadzoru, nastavničko vijeće srednje škole donosi ocjenu rada i napredovanja nastavnika, stručnog saradnika i saradnika.

Bliže odredbe o vršenju stručnog nadzora donosi ministar.

VII UPRAVLJANJE SREDNJOM ŠKOLOM

Član 137.

Organ upravljanja u srednjoj školi je upravni odbor, a organ rukovođenja je direktor srednje škole.

Član 138.

Srednjom školom upravlja upravni odbor koji ima najmanje pet, a najviše devet članova.

Članove upravnog odbora srednje škole imenuje i razrješava osnivač.

Jedna trećina članova upravnog odbora imenuje se iz reda nastavnika, stručnih saradnika i ostalih radnika škole, jedna trećina iz reda roditelja, odnosno staratelja učenika, a jedna trećina su predstavnici osnivača.

Ako je osnivač srednje škole Skupština Kantona, članove upravnog odbora srednje škole imenuje i razrješava, u ime osnivača, Vlada Kantona.

Članovi upravnog odbora srednje škole imenuje se na period od četiri godine.

Po isteku perioda iz prethodnog stava ista osoba može biti ponovo imenovana za člana upravnog odbora.

Direktor srednje škole ne može biti imenovan za člana upravnog odbora.

Član 139.

Upravni odbor srednje škole, pored poslova utvrđenih zakonom, obavlja i slijedeće poslove:

- vrši izbor nastavnika;
- odlučuje o prestanku prava nastavnika, stručnih saradnika i saradnika na dalji obrazovno-odgojni rad;
- razmatra plan upisa učenika;
- odlučuje o prigovoru roditelja, odnosno staratelja učenika na rad nastavnika i stručnih saradnika;
- odlučuje o žalbama roditelja, odnosno staratelja učenika na odgojno-disciplinsku mjeru;
- odlučuje, na prijedlog nastavničkog vijeća ili direktora o prigovoru nastavnika, stručnog saradnika i saradnika, izjavljenom na ocjenu o radu;
- imenuje i razrješava direktora škole;
- usvaja pravila srednje škole;
- usmjerava, kontrolira i ocjenjuje rad direktora;
- donosi finansijski plan i usvaja godišnji obračun;
- usvaja izvještaj o finansijskom poslovanju;
- donosi akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i druge opće akte srednje škole;
- odlučuje o prigovoru radnika na rješenje o pravima i obavezama iz radnog odnosa;
- rješava pitanja odnosa sa osnivačem;
- odgovara osnivaču za rezultate rada srednje škole;
- podnosi osnivaču najmanje jedanput godišnje izvještaj o finansijskom poslovanju;
- vrši druge poslove u skladu sa pravilima srednje škole.

Član 140.

Srednjom školom rukovodi direktor, koji se imenuje za vrijeme od četiri godine.

Ista osoba može biti imenovana za direktora srednje škole najviše dva puta uzastopno.

Za direktora srednje škole može biti imenovana osoba koja, pored općih uvjeta ispunjava i uvjete za nastavnika, ima visoku stručnu spremu - VII stepen stručne spreme i najmanje pet godina radnog iskustva neposredno u nastavi u srednjoj školi, te da se ističe organizacionim sposobnostima.

Član 141.

Direktora škole imenuje upravni odbor srednje škole, na osnovu provedenog konkursa uz saglasnost osnivača i prethodno pribavljeno stručno mišljenje Pedagoškog zavoda.

Saglasnost za imenovanje direktora srednje škole, čiji je osnivač Skupština Kantona, daje Vlada Kantona.

Izuzetno, u uvjetima ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti, direktora srednje škole, čiji je osnivač Skupština Kantona, imenuje Vlada Kantona.

Ako direktor nije imenovan, upravni odbor će, bez konkursa, imenovati vršioca dužnosti direktora iz reda nastavnika i stručnih saradnika u srednjoj školi.

Vršilac dužnosti direktora ima sva prava i dužnosti direktora.

Vršilac dužnosti direktora može rukovoditi srednjom školom do imenovanja direktora, a najduže šest mjeseci od dana njegovog imenovanja.

Član 142.

Upravni odbor srednje škole raspisuje konkurs za direktora, koga objavljuje u javnim glasilima.

Član 143.

Direktor srednje škole obavlja slijedeće poslove:

- rukovodi radom škole;
- zastupa i predstavlja školu prema trećim osobama i odgovara za zakonitost rada srednje škole;
- predlaže program obrazovno-odgojnog rada i aktivnosti za njegovo unapređivanje istog u okviru godišnjeg programa rada i poduzima odgovarajuće mjere za njihovu realizaciju;
- odlučuje o raspoređivanju nastavnika i radnika srednje škole na određene poslove i zadatke i vrši njihovo ocjenjivanje u skladu sa rezultatima njihovog rada;
- podnosi izvještaj o uspjehu i postignutim rezultatima obrazovno-odgojnog rada upravnom odboru škole, osnivaču i Pedagoškom zavodu koji vrši stručni nadzor;
- odgovara upravnom odboru za rezultate rada srednje škole;
- izvršava odluke stručnog organa i organa upravljanja;
- predlaže unutrašnju organizaciju i sistematizaciju poslova i zadataka u srednjoj školi;
- odlučuje o pravima i obavezama radnika iz radnog odnosa u srednjoj školi;
- podnosi upravnom odboru izvještaj o finansijskom poslovanju;
- vrši druge poslove u skladu sa pravilima srednje škole.

Član 144.

Osnivač može predložiti upravnom odboru srednje škole da direktora srednje škole razriješi i prije isteka vremena na koje je imenovan, ako upravni odbor ne prihvati izvještaj direktora iz alineje 5. člana 143. ovog zakona i utvrdi da je odgovoran za neuspjeh u obrazovno-odgojnom radu srednje škole.

Član 145.

Upravni odbor srednje škole može razriješiti direktora srednje škole i prije isteka vremena na koje je imenovan:

- na zahtjev direktora;
- ako je, zbog provođenja odluke ili akta koji je predložio došlo do povrede prava radnika ili imovine srednje škole, kao i ako je njegovim odnosom nanesena šteta učenicima škole, odnosno njihovim roditeljima, starateljima ili društvenoj zajednici;
- u drugim slučajevima predviđenim zakonom ili pravilima srednje škole.

Član 146.

Srednja škola, u kojoj se nastava organizira u preko 16 odjeljenja, može na poslovima rukovođenja općim aktom utvrditi poslove pomoćnika direktora.

Imenovanje pomoćnika direktora vrši upravni odbor srednje škole, na prijedlog direktora iz reda nastavnika škole.

Postupak izbora pomoćnika direktora i ovlašćenja i dužnosti utvrđuju se pravilima škole.

VIII STRUČNI ORGAN SREDNJE ŠKOLE

Član 147.

U srednjoj školi djeluju stručni organi:

- nastavničko (u gimnazijama profesorsko) vijeće, koje sačinjavaju nastavnici i stručni saradnici;
- razredno odnosno odjeljenjsko vijeće;
- stručni aktivni nastavnika određenih nastavnih oblasti.

Član 148.

Nastavničko vijeće je stručni organ, a obavlja slijedeće poslove i zadatke:

- stara se o organiziranju obrazovno-odgojnog rada u školi i preduzima mjere za unapređivanje tog rada;
- analizira uspjeh učenika i rad razrednih odnosno odjeljenjskih vijeća;
- na prijedlog direktora određuje razrednike;
- vrši izbor oblika nastave i, saglasno tome, vrši raspored učenika po odjeljenjima i podjelu predmeta na nastavnike, odnosno utvrđuje organizaciju nastave u 42-satnoj radnoj sedmici;
- odobrava učenicima završavanje dva razreda u toku jedne školske godine;
- prati ostvarivanje nastavnog plana i programa i preduzima mjere za njegovo izvršenje;
- obezbjeđuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature;
- utvrđuje prijedlog i razmatra izvršenje godišnjeg programa rada srednje škole, rada stručnih organa, tijela i komisija;
- utvrđuje program i prati realizaciju stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika;
- analizira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i predlaže ocjenu o njihovom radu i unapređivanju;
- vodi brigu o profesionalnoj orijentaciji učenika;
- imenuje komisiju za polaganje ispita;
- odobrava i organizira polaganje prijemnih ispita, mature, odnosno završnog ispita koji se obavlja u školi u skladu sa ovim zakonom, te razmatra i usvaja izvještaje o ispitima;
- donosi odluku o poništenju ispita;
- stara se o zajednici učenika škole;
- razmatra izvještaje o izvršenom stručnom nadzoru, po potrebi inspekcijskom pregledu, preduzima odgovarajuće mjere i vodi brigu o izvršenju tih mjera;
- obavlja i druge poslove predviđene zakonom i pravilima srednje škole.

Radom nastavničkog vijeća rukovodi direktor srednje škole ili stručna osoba koje on odredi, ako općim aktom srednje škole nije drukčije utvrđeno.

Član 149.

Razredno odnosno odjeljenjsko vijeće obavlja sljedeće poslove i zadatke:

- analizira uspjeh učenika i rad nastavnika u odjeljenju;
- neposredno radi na profesionalnoj orijentaciji učenika;
- predlaže oblike nastave koji će se primjenjivati u odjeljenjima u cjelini i za pojedine grupe učenika, ili učenika pojedinačno;
- usklađuje rad nastavnika u obrazovno-odgojnom procesu;
- utvrđuje zaključne ocjene;
- analizira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i predlaže mjere za unapređivanje obrazovno-odgojnog rada u odjeljenju;
- vrši i druge poslove utvrđene zakonom i pravilima srednje škole.

Član 150.

Blíže odredbe o radu stručnih organa i razrednog starješine sadrže pravila srednje škole.

IX DOMOVI UČENIKA

Član 151.

Odredbe ovog zakona o statusu, osnivanju, radu i prestanku rada, posebnom društvenom interesu, javnosti rada, godišnjem programu rada i izvještaju, nadzoru nad radom o upisu, pravima i obavezama učenika o izboru, ocjenjivanju i napredovanju odgajatelja, stručnih saradnika i saradnika, organu rukovođenja, organu upravljanja i vođenju dokumentacije i evidencije odnosi se i na domove učenika u kojima se osigurava odgoj i obrazovanje, smještaj i ishrana, kulturna djelatnost, fizička rekreacija i zadovoljavanje drugih potreba učenika srednjih škola.

Član 152.

Za osnivanje doma učenika osnivač je dužan da, pored općih uvjeta, utvrđenih ovim zakonom, osigura sredstva i uvjete u skladu sa Pedagoškim standardima i normativom higijensko-tehničkih i prostornih uvjeta za rad doma učenika.

Pedagoške standarde i normative iz prethodnog stava donosi Ministarstvo.

Član 153.

Dom učenika ima pravila koja donosi upravni odbor doma učenika.

Programom odgojno-obrazovnog rada utvrđuju se poslovi, ciljevi i zadaci i sadržaji, vrsta i obim odgojno-obrazovne aktivnosti u domu učenika.

Jedinstven program odgojno-obrazovnog rada za sve vrste domova učenika donosi Pedagoški zavod.

Član 154.

Stručni organ doma učenika je pedagoško vijeće, koje sačinjavaju svi odgajatelji, stručni saradnici i saradnici doma učenika.

Dom učenika može imati i druge stručne organe, koje obrazuje, u zavisnosti od svojih potreba, u skladu sa pravilima doma.

Bliže odredbe o sadržaju i načinu rada stručnih organa doma učenika sadrže pravila doma učenika.

Član 155.

Za odgajatelja u domu učenika može biti izabrana osoba koja ispunjava uvjete za nastavnike, pedagoge ili psihologe u srednjoj školi sa završenim VII 1 stepenom stručne spreme.

Član 156.

Za direktora doma učenika može biti imenovana osoba koja pored općih uvjeta, ispunjava uvjete za odgajatelja u domu učenika i ima visoku stručnu spremu - VII 1 stepen stručne spreme i koja se ističe organizacionim sposobnostima.

Direktora doma učenika imenuje upravni odbor doma učenika, nakon provedenog konkursa i uz saglasnost osnivača i stručno mišljenje Pedagoškog zavoda koji vrši stručni nadzor.

Direktor doma učenika imenuje se na četiri godine s pravom ponovnog imenovanja.

Član 157.

Upravni odbor doma učenika raspisuje konkurs za direktora doma, koji se objavljuje u javnim glasilima.

Konkurs za direktora doma sadrži uvjete iz ovog zakona i pravila doma učenika.

Član 158.

Dom učenika ima pravila doma učenika, koji donosi upravni odbor.

Pravila doma učenika, pored odredaba utvrđenih ovim zakonom, sadrže i odredbe koje se odnose na:

- stručno usavršavanje odgajatelja, stručnih saradnika i saradnika doma učenika;
- saradnju doma učenika sa srednjim školama i drugim odgovarajućim ustanovama;
- način upisa i prijema u dom učenika;
- zdravstvenu zaštitu učenika u domu;
- druga pitanja kojima se posebno regulira rad u domu.

Bliže propise o radu doma učenika donosi ministar.

X POTREBE I INTERESI KANTONA U SREDNJEM OBRAZOVANJU

Član 159.

Potrebe i interesi Kantona u srednjem obrazovanju i odgoju, u smislu ovog zakona, su:

- organiziranje općeg i stručnog obrazovanja na dostignućima suvremene nauke, tehnologije i društvenog razvoja za stjecanje znanja i vještina za rad i nastavak obrazovanja;
- unapređivanje djelatnosti srednjeg obrazovanja i osiguravanje uvjeta rada prema zahtjevima nastavnih planova i programa;
- osiguranje dostupnosti srednjeg obrazovanja prema sposobnostima i mogućnostima učenika, a posebno nadarenih učenika koji postižu natprosječne rezultate;
- stipendiranje redovnih učenika;
- izdavanje školskih udžbenika i priručnika.

Član 160.

Sredstva za zadovoljavanje potreba i interesa Kantona, iz člana 159. ovog zakona, stječu se na način utvrđen posebnim propisima.

XI KAZNENE ODREDBE

Član 161.

Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 DEM kazniće se za prekršaj srednja škola, ako:

1. otpočne sa radom prije nego što ispunji uvjete za rad (član 15 i 16. ovog zakona);
2. izda svjedodžbu ili drugu javnu ispravu o završenom razredu, odnosno obrazovanju prije upisa u Registar srednjih škola (član 17. ovog zakona);
3. bez odobrenja Ministarstva prekine nastavu (član 18. ovog zakona);
4. organizira rad specijalnog odjeljenja ili odjeljenja muzičke škole i počne sa radom prije nego što ispunji uvjete za rad (član 18. ovog zakona);
5. ne upotrebljava školske udžbenike u skladu sa članom 45. ovog zakona;
6. obavi dopunske popravne, razredne i maturalne ispite suprotno propisu donesenom na osnovu člana 110. ovog zakona.

Za prekršaj iz prethodnog stava kazniće se i odgovorna osoba novčanom kaznom od 400 do 1.500 DEM.

Član 162.

Novčanom kaznom od 500 do 2.000 DEM kazniće se za prekršaj srednja škola, ako:

1. učenici u toku dana odnosno sedmice imaju veći broj od broja nastavnih sati utvrđenih članom 34. ovog zakona;

2. ne realizira godišnji fond nastavnih sati predviđen nastavnim planom i programom (član 35. ovog zakona);
3. ne donese godišnji program rada za tekuću školsku godinu (član 38. ovog zakona);
4. organizira eksperimentalnu nastavu suprotno članu 43. ovog zakona;
5. vrši vrednovanje rada, sistemsko praćenje razvoja učenika i usmjeravanja učenika suprotno članu 97, 98 i 100. ovog zakona;
6. ne vodi propisanu dokumentaciju i evidenciju obrazovno-odgojne djelatnosti u skladu sa članom 109. ovog zakona;
7. ne vrši ljekarski pregled radnika srednje škole u skladu sa članom 123. ovog zakona.

Za prekršaj iz prethodnog stava kazniće se i odgovorna osoba u srednjoj školi novčanom kaznom od 300 do 1.000 DEM.

Član 163.

Novčana kazna izrečena za prekršaje iz člana 161 i 162. ovog zakona utvrđena u DEM naplaćuje se u DEM ili u dinarskoj protivrijednosti po kursu Narodne Banke Bosne i Hercegovine na dan uplate.

XII PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 164.

Sve srednje škole dužne su ispuniti uvjete iz člana 15 i 16. ovog zakona i, u skladu sa članom 17. ovog zakona, upisati se u Registar srednjih škola do kraja 1996. godine.

Član 165.

Dok se ne steknu uslovi, predviđeni članom 6. ovog zakona, da se nastava izvodi na bosanskom književnom jeziku ijekavskog izgovora i hrvatskom književnom jeziku ijekavskog izgovora, nastava u srednjoj školi će se izvoditi na bosanskom književnom jeziku ijekavskog izgovora odnosno hrvatskom književnom jeziku ijekavskog izgovora.

Član 166.

Postojeće srednje škole, koje osiguraju uvjete za realiziranje nastavnog plana i programa srednje škole, mogu izvršiti upis učenika u I razred po odredbama ovog zakona od školske 1996/97. godine.

Postojeće srednje škole dužne su da usklade svoju organizaciju, djelatnost i pravila sa odredbama ovog zakona do kraja 1996. godine.

Član 167.

Učenici koji su započeli obrazovanje po nastavnim planovima i programima u skladu sa Zakonom o srednjoj školi ("Sl. list Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine" br. 39/90 i "Sl. list Republike Bosne i Hercegovine" br. 3/93, 24/93 i 13/94) imaju pravo da završe svoje obrazovanje po tim nastavnim planovima i programima.

Član 168.

Skupština Kantona donijeće dugoročni plan, predviđen članom 10. ovog zakona, u roku od jedne godine, od stupanja na snagu ovog zakona.

Član 169.

Skupština Kantona preuzima prava i obaveze osnivača prema postojećim srednjim školama koje imaju status javne ustanove.

Skupština Kantona će u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovog zakona urediti imovinsko-pravne i druge odnose iz stava 1. ovog člana.

Član 170.

Ministar će, donijeti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, bliže propise o:

- postupku utvrđivanja uvjeta, sadržaju i načinu vođenja registra srednjih škola (član 16 i 17. ovog zakona);
- osnivanju i radu eksperimentalnih škola (član 43. ovog zakona);
- sadržaju i načinu polaganja prijemnih ispita i mature u gimnaziji i srednjoj tehničkoj i srodnoj školi, te sadržaju i načinu polaganja završnog ispita u srednjim stručnim školama (član 50, 66, 73 i 74. ovog zakona);
- participaciji troškova obrazovanja u srednjim školama;
- sadržaju svjedodžbe, odnosno diplome, đачke knjižice - indeksa i načinu vođenja dokumentacije i evidencije u srednjoj školi;
- programu i načinu polaganja i organiziranju stručnog ispita, oblicima, načinu i programu stručnog usavršavanja kao i vođenju evidencije o stručnom usavršavanju nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u srednjoj školi;
- postupku ocjenjivanja rada nastavnika i stručnih saradnika i saradnika, ocjenama, stjecanju zvanja na osnovu ocjenjivanja i vođenju dokumentacije o njihovom radu;
- vršenju stručnog nadzora;
- radu doma učenika.

Član 171.

Pedagoški zavod će donijeti metodologiju izrade godišnjeg programa rada srednje škole, načela organiziranja ekskurzije i logorovanja, program profesionalne orijentacije učenika i program odgojno-obrazovnog rada domova učenika u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 172.

Ministarstvo će donijeti:

1. nastavne planove i programe za sve vrste škola, predviđene ovim zakonom;
2. pedagoške standarde za sve vrste srednjih škola;
3. normative školskog prostora, opreme i nastavnih sredstava:
  - za gimnazije, umjetničke škole, vjerske škole, tehničke i srodne škole, stručne škole i specijalnu srednju školu;
4. normativ higijensko-tehničkih uvjeta za rad domova učenika.

Do donošenja akata iz prethodnog stava ovog člana, koristiće se postojeći nastavni planovi i programi.

Član 173.

Zatečeni nastavnici sa završenim V i VII stepenom stručne spreme, koji su stekli pravo na izvođenje nastave u srednjim školama po odgovarajućem nastavnom planu i programu donesenom na osnovu Zakona o srednjoj školi ("Sl. list Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine" br. 39/90 i "Sl. list Republike Bosne i Hercegovine" br. 3/93, 24/93 i 13/94) mogu izvoditi nastavu iz odgovarajućih predmeta i nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Član 174.

Zatečeni odgajatelji u domu učenika sa završenim VI i VII stepenom stručne spreme, koji su na osnovu Zakona o srednjoj školi ("Sl. list Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine" br. 39/90 i "Sl. list Republike Bosne i Hercegovine" br. 3/93, 24/93 i

13/94) stekli uvjete za samostalan odgojno-obrazovni rad, mogu vršiti poslove i radne zadatke odgajatelja u domu učenika i nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Član 175.

Zatečeni nastavnici srednje škole sa 15 i više godina radnog iskustva u nastavi, koji se ističu svojim stručnim i pedagoškim radom i koji su ocijenjeni najvišom ocjenom, mogu brže napredovati, odnosno steći nastavničko zvanje, utvrđeno posebnim propisom, koji proizlaze iz ovog zakona.

Član 176.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi na području Tuzlansko-podrinjskog kantona Zakon o srednjoj školi ("Sl. list Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine" br. 39/90 i "Sl. list Republike Bosne i Hercegovine" br. 3/93, 24/93 i 13/94).

Član 177.

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenim novinama Tuzlansko-podrinjskog kantona".

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKO-PODRINJSKI
KANTON
Skupština

Broj: 01-011-224-5/96
Tuzla, 13. avgusta 1996. g.

Predsjedavajući
Skupštinom
Tuzlansko-podrinjskog
kantona,
Mustafa Ramić, v.r.

198

Na osnovu članka 24. stav 1. točka e), u s vezi s člankom 11. točka c) Ustavnog Zakona Tuzlansko-podrinjskog kantona ("Sl. novine Tuzlansko-podrinjskog kantona" br. 1/94), Sabor Tuzlansko-podrinjskog kantona, na prijedlog Vlade Tuzlansko-podrinjskog kantona, na sjednici od 13. kolovoza 1996. godine. donosi

ZAKON

O SREDNJOJ ŠKOLI

I OSNOVNE ODREDBE

Članak 1.

Srednja škola je ustanova u kojoj se vrši srednje obrazovanje i odgoj učenika koji su završili osnovnu školu. Srednja škola ima svojstvo pravne osobe.

Članak 2.

Srednja škola obuhvaća:

- Gimnaziju u kojoj se, pored općeobrazovnih programa, ostvaruju i posebni programi iz odgovarajućih oblasti;
- Učiteljsku školu u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje i stručni program za obrazovanje učitelja i odgajatelja;
- Srednju umjetničku školu u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje i program iz oblasti glazbene, likovne i baletske umjetnosti (u daljem tekstu: umjetnička škola);
- Srednju tehničku i srodnu školu u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje stručni program i IV stupnja stručnog zvanja, odgovarajuće struke (u daljem tekstu: tehnička i srodna škola);
- Srednja stručna škola u kojoj se ostvaruju, pored općeobrazovnog i stručni programi III i IV stupnja stručne

spreme, te stječu zanimanja odgovarajuće struke (u daljem tekstu: stručna škola);

- Specijalnu srednju školu u kojoj se ostvaruju stručni posebno prilagođeni programi za specijalno obrazovanje učenika sa smetnjama u psihičkom i fizičkom razvoju;
- Srednju školu za vjerske službenike u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje i poseban program za obrazovanje vjerskih službenika.

Pod vjerskim službenicima iz prethodne alineje ovog članka podrazumijevaju se: imami, svećenici, rabini, propovjednici i drugi.

Članak 3.

U stručnoj školi mogu se realizirati i odgovarajući programi stručnog obrazovanja I i II stupnja stručne spreme, odnosno stručno osposobljavanje putem tečajeva.

Stjecanjem obrazovanja iz prethodnog stava ne stječe se srednja stručna sprema.

Članak 4.

U srednjoj školi, pored realiziranja programa općeobrazovnog i odgovarajućeg stručnog dijela, iz članka 2 i 3. ovog zakona, mogu se realizirati i programi dopunskog obrazovanja i stručnog usavršavanja.

Članak 5.

Odredbe ovog zakona primjenjivat će se i na srednje škole koje se osnivaju za posebne potrebe društva ukoliko to posebnim zakonom nije drugačije regulirano.

Članak 6.

U srednjoj školi nastava se izvodi na bosanskom književnom jeziku ijekavskog izgovora i hrvatskom književnom jeziku ijekavskog izgovora.

Cjelokupan odgojno-obrazovni rad u srednjoj školi odvija se uz uporabu latiničnog pisma.

Članak 7.

Kada u srednjoj školi ima najmanje 30 učenika pripadnika naroda i narodnosti kojima jezik, iz članka 6. ovog zakona, nije maternji jezik, za njih se u školi organizira i nastava maternjeg jezika.

U srednjoj školi u kojoj se obrazuju učenici samo jedne narodnosti, cjelokupna nastava se izvodi na jeziku te narodnosti, uz obvezatno svladavanje nastave jezika iz članka 6. ovog zakona.

Članak 8.

Strani državljani i osobe bez državljanstva imaju pravo stjecati srednje obrazovanje i odgoj na području Tuzlansko-podrinjskog kantona (u daljem tekstu: Kanton) po odredbama ovog zakona sukladno s konvencijama, ugovorima i sporazumima koje je Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama.

Članak 9.

Srednje obrazovanje i odgoj je djelatnost od osobitog društvenog značaja.

Članak 10.

Razvoj djelatnosti srednjeg obrazovanja i odgoja utvrđuje se planom, koji donosi Sabor Tuzlansko-podrinjskog kantona (u daljem tekstu: Sabor Kantona).

Planom iz prethodnog stava naročito se utvrđuje potreba društva, obim i vrsta srednjeg obrazovanja i odgoja za određeni period u Tuzlansko-podrinjskom kantonu (u daljem tekstu: Kanton).